

Ханты Ясәң

Основана
1 ноября 1957 года

18.12.2025
№24 (3684)

Рәт ясәт дерамтты мирхот вәс

IX форум

ЯЗЫКОВАЯ ПОЛИТИКА В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

ФАДН РОССИИ
Федеральное агентство
по делам национальностей

10-11 >>

Югра па Ямал мўвңән эвәлт шуши неңәт Москва хон воша вән мирхота юхтыйлдәт. П. Молданов вәрум хур

Округ кәча
2055 вәр оләңән
иньщәссы

>> 3

Тәсыева вәрантты
Тәк кәртәң
неңие

>> 8-9

Дәль хәрн мәшмәлтум
хуятәта нәтты
яңхсәңән

>> 13

Округ вулаң хуят немн Д. Абдулаев мәсы

А.В. Филипенко вўща ясаң путәртәл

Югра мўвев 95 ола йис

Ёмвош округев тәм ол ван хәтлуп тыләщ 10-мит хәтлән 95 ол постәс. 1930-мит олд ВЦИК поступсы хўват Остяко-Вогульской национальной округ тывәс. Щи вўш эвәлт Югра мўвев иса па щира вәлты питәс, тәта сыр-сыр йилуп йис верәт тывсәт.

Тәмхәтл округевн иса 1,8-кем миллион хәннәхә вәл, щи күтн 32 щурәс увәс мирәт, щит хәнтәт, вухалят па вәнт юрнәт. Лыв эвәлтәда ям арат ёх тәм хәтл вәнты вәнтшушетн па ай кәртәтн, хутыса опращдал вәсәт, вой-хўл велпәсдуман, вўдәт тайман, йис верәта кәтләсман вәлдәт.

Мәнум оләт мәр Югра мўвев Россия луваттйин вулаң, промышленной тәхия йис. Тәта мўв илпи тәщәт, щит нефть па газ па кев тәщәт нух талдыйт, нуви карты тўт вўщитлы,

сыр-сыр мосты пурмәсәт па щўңкәт верлйит.

Ханты-Мансийской округев ёмәңхәтл районәтн, вошәтн па кәртәтн постәсы. Мет вулаң етнхот Ёмвошн «Югра-Классик» тәхийн вәс. Щив мойңа юхәтсәт сыры оләтн тәта округ кәщая вәлүм кәтнәң, щит Александр Филипенко па Наталья Комарова па тәм йис ух хәев Руслан Кухарук. Ищиты Тюменской область губернатор хә Александр Моор, Государственной, Тюменской па Ёмвош округев думайт депутатәт етнхота мойңа вохсыйт.

Округ кәщә хәев Р. Кухарук мойң хуятәт ещәлт вўща ясәт путәртмәлн тәта вәлты па рәпитты мир оләңән лупәс, хуты кашәң хуят рәт мўвл пәта ар ям па мосты вер верл.

» Тәм тарум па ищки мўвевн вәнт шушетн па вән вошәтн апрәң па вешкәт хәннәхуятәт вәл-ләт па рәпитләт. Лыв вў-ләт тайләт, вой-хўл вел-пәсләләт, мўв илпи тәщәт нух талләт па йилуп йис верәт ләщәтләт. Тәм увәс мўвевн хәннәхуятәт тәса па ушәңа-сащәңа вәлты па рәпитты вәндтйилләт,

– лупәс округ кәщә хәев.

Тәм етнхотн мет яма рә-питты хәннәхуятәт ишәк непека́тн па мевл посәтн мойләсыйт. Лыв күтәлн атәлт ясаң специальной военной операция дәлх хәртәтн тарәнләты ёх оләңән путәртсы па лыв мевл посәтн мойләсыйт.

Щәлта ариты-якты ёх ушхўл па хурамәң етнхот версәт. Тәм етнхотн ванлтәсы, хутыса мўң та-щәң мўвев йис пурайн па еллы вәс, хәннәхуятәт муйсәр әмәщ верәт тәта ләщәтсәт, муйсәр вулаң верәт тәта тывсәт. Тәп и нумәсн, и щирн вәлман па рәпитман мўң веритлўв рәт мўвев мет щўняңа па хурамәңа верты, дәлн тәта вәлты мир еллы яма па тўңширәңа ат вәсәт.

Путәр хәншә: **Надежда Вах**

В.И. Кондратьева аңкел Т.С. Кондратьева пида ариләңән

Ариты-якты ёх ёмәңхәтәлн. «Югра» сообщество эвәлт вўюм хурәт

Ван хәтлуп тылаш 8-мит хәтлән округ губернатор хә Руслан Кухарук вән мирхот верәнтәс. Кәт мултас шос округ мир эвәлт арсыр ширн, щит карты келәт, социальной сетят, чат-бот, йилуп «МАХ» ут хува 2 055 иньщәсупсы юхтәс. Мет ар хуят хотәт омәсты, потум, каврум йиңк, хошум, нуви тўт мәты верәт пәта сухуптәты, мир ймәлты верәт па па утәт олаңән иньщәссәт.

Округ кәща 2055 вер олаңән иньщәссы

Па хон пеләк мўв ёха шуши мир верәт тәты ән рәхл

Щи олаңән мирхотн округ кәщаев Руслан Кухарук лупәс.

Тәм лўңән ар нохәр вәс. Щи пурайн округев мир ванкўтды путәртсәт, хутыса па хон пеләк мир вәнтәтн нохәр йохәт така сеңкман нохәр әкәтләт. Щи олаңән мирхотн ищи иньщәссы.

Округевн па хон пеләк мўвәт эвәлт юхтум мира нивл вер тәты ән рәхл, щи тумпи елды па 14 вер тәты ән рәхты питл. Руслан Кухарук елды лупәс:

» Йилуп ол вўш эвәлт щи мира йилуп вет вер тәты ән рәхл. Щи тумпи лывела шуши мир йис верәт ищи тәты ән рәхл – щит нохәр, воньшумут әкәтты, хўл па вой вел-пәсәты, вўлы таш лавәлты верәт.

Ийха лўңәтты ки, йилуп ол вўш эвәлт щи мира 27 вер тәты ән рәхты питл.

Ай кәртәта мир ймәлты хоп йңхты вер олаңән

Щи вер олаңән мир ищи иньщәссәт. Юхды кәща хәев лупәс, ар ол лўңән-сўсн «Николай Пирогов» нөмпи мир ймәлты хоп округев хўваттйин йңхман 40 мултас кәрта юхәтл. Щи вер лавәрт, ширн хулыева кәртәта юхәтты ән веритл.

Йм арат ол юхды Коломна вошн тўтәң хопәт верты завод хуца округ кәща не Наталья Комарова йңхәс па йилуп хоп верты олаңән немасыя поступсийн ёш пос пунәс. Тәм лўңән «Святитель Лука» нөмпи хоп Ёмвоша юхтәс. Ин щәта мир лекшитты пәта мосты пурмәсәт, шўңкәт омәслыит. Па ол лўңән «Николай Пирогов» па «Святитель Лука» кәт хопңән 90 кәрта йңхты веритләңән. Щи тумпи Сўмәтвош район Кимкьясуи

^ Р.Н. Кухарук

па Шекурья кәртңәна. Щи олаңән мирхотн путәртсы.

Округ мир ймәлты вер тәты департамент сайт хуца тәм хопңән йңхты вер олаңән хәншман питл.

Ай кәртәта тухлән хопәт йңхты вер

Саранпауль кәртәң не иньщәссәлэ: «Ешавәл Йилуп ол ёмәңхәтл питл. Ин Саранпауль кәрт вәнты билет әнтәм, ширн «Сергино – Саранпауль» па рейс верты мосл. Вантэ, вәндтйилты айлат ёх тәп экзаменәт мәдәт па юхи мәнты ән веритләт. Ин хулна ән вәлэв, тәл ёңк әш верды муй әнтә».

Юхды губернатор хә лупәс:

» Иса, муй мосл, верлўв, ләлн айлат ёхлўв рәтләл пила Йилуп ол ёмәңхәтлән ат вәсәт. Тәнял ол иты мўң ван хәтлуп тылаш юхи хәшум хәтләтн па рейсәт мултас верлўв, ләлн айлат ёхлўв экзаменәт ат мәсәт па имухты рўтьщәты ат мәнсәт. Щи тумпи Ас хәлты тыләщн ищи аршәк тўхлән хоп йңхты питл, ләлн айлат ёх юхды вәндтйилты ат керләсәт.

Округ губернатор машинайт йңхты кев әш тәлты верәт тәты тәхи кәщя партәс, ләлн щи вер олаңән Сўмәтвош район кәща хә пида ат

путәртәс па иса мосты ширн щит ат ләщәтсы.

Мәшәң ёх пәта социальной такси олаңән

Мәшәң нявремәт тайты әңкет-ащет иньщәссәт, муй пәта социальной такси шимла йис? Руслан Кухарук округ мир вәлупсы ләщәтты вер тәты департамент кәщя партәс, ләлн щи нўша олаңән ймсыева уша ат версәт па щи вер ат тўңмәтсәт. Щи тумпи лупәс, ешавәл Ёмвошн социальной такси вохты щира карты кел хуца немасыя приложение рәпитты питл. Щи вер тәта йма мәнл ки – елды округ вошәтн па кәртәтн щимәт ут ищи верды.

Муй пәта округевн мобильной интернет вевтама рәпитл?

Щи олаңән округ кәща хә Р.Н. Кухарук юхды лупәс:

» Тәм лавәрт пурайн иса Россия мўвев хўваттйин щимәщ нўша вәл. Вантэ, мўң округев – тәщәң мўв, тәта ар мўв илпи питы вуй вўлы. Мўң Россия мўвев пәта – мўң мўвев вулаңа вәл, вуракәт щи олаңән ищи вәйтләт, ширн итәх пурайн интернет ләп хәртйилды. Ин мўң округевн щи вер тәты ёх Москва хон вошн ищимәщ вер тәты кәщайт пила рәпитләт, ширн елды «Госуслуги» па нявремәт пәта вәндтәты вер тәты ресурсәт йма рәпитты питләт.

Юхи хәшум артән Руслан Кухарук округ мира пәмәщипа ясәң лупәс па ястәс:

» Тәмхәтл, иньщәсум верәт олаңән округ департаментәт па кәщайт уша версәт. Айлтыева кашәң иньщәсупсы лўңәтлум па округ муй район кәщайт пила щи суртәт тўңмәтты питләлўв.

Путәр хәншәс:
Людмила Гурьева

Шуши мирәта нётты верәт олңҥан

Тәм ванән Ёмвошн кәща ёх шуши мир верәт ләщәтты щира совет нәмпи мирхота әктәщийлсәт па путәртсәт, муйсәр нивл вән вер дыв мәнум ол мәр версәт, дәлн шуши мирәт пәта нётупсәт йилпатты.

Щи нётупсәт олңҥан 2024-мит олн Ас потты тылҥашн экспертная сессия нәмпи мирхотн путәр мәнәс. Щәта шуши

мирәт, оса тәхет ёх округ дума депутатәт па кәща ёх пила ийха әктәщийлсәт па муй шуши ёх ләңхасәт, щиверәтиса непека хәнш-

сыйт. Мосл лупты, щи пурайн 48 нётупсы олңҥан хәншман вәс – щит иса шуши ёх пәта мосты верәт.

Тәм 2025-мит ол мәр 13 нётупсы вер йилпатсы. Щи кўтн и нётупсы – щит ай кәртәта рәпитты мәнты айлат ёх ин вухәң нётупсәтн мәлдыйт.

Интәм кәща ёхлўв па 25 нётупсы әхтыйн рә-

питләт, щит мир тәлаңа вәлты, нявремәт вәндтә-ты, вәнт шушетн вәлупсы ймәлты, вўды лавәлты вер нух алумты щира верум нётупсәт.

Хәнты ясәңа тулмащәс:
Надежда Новыхова

Югра мўвевн вәлты ёх ишәксийт

«Родительская слава» мевл посн катлуптум хоттел ёх Р.Н. Кухарук пила

Округ кәща хә Руслан Кухарук мойң ёха ёмәңхәтл пила йм вўща ясәң лупәс:

» Тәмхәтл ма вән пә-машипа ясәң луплум иса хуятәта, хуйтат округ верәт нух алумты щира ар рәпитсәт. Мәнум оләт мәр мўң округев па мўвәт киньщи арсыр верәтн сырыя шәшл. Щит нын верн. Нын рәпатайн унтасн мўң округевн иса верәт йма па тәса мәнләт, округ мир йма вәлләт.

Лўв ясәңдал щирн, округ 95 ол ёмәңхәтл – щит вулаң хәтл, щи хәтлән иса мир, хуйтат округевн вәлләт, хуйтат тыв рәпитты юхәтсәт, ийха пиләтдыйт.

Тәм ёмәңхәтл пурайн арсыр тәхетн рәпитты ёх ишәксийт: тохтурәт, ин-

Н.И. Вах па Н.В. Крюкова. Н. Рагимова верум хурңҥан

женерәт, нявремәт вәндтәты ёх, оса верәт тәты хуятәт, дыв сәттәда вер-дал тәйты хәннехуятәт, мўв илпи тащ кәншты ёх, культура па спорт әх-тыйн рәпитты мир. Иса ки лўңәтты, тәм хәтлән 60

Щи әмәщ вер округ ёмәңхәтл пурайн вәс. Ван хәтлуп тылҥаш 10-мит хәтлән Югра мўвев 95 ола йис, щирн ар ол рәпитум, мутрайң, рәпата пелы сәмәң ёх ишәксийт.

хуят ишәксы, итәхәт мевл посәтн, итәхәт Россия мўвев кәщайн миом мойлупсәтн па вулаң немәтн, итәхәт ишәкты непекаәтн.

Тәм хәтлән 14 хән-нехә «За заслуги перед Отечеством II степени»

Мосл лупты, дыв кўтәлн «Хәнты ясәң» газетайн хәншты не Надежда Вах вәс. Лўв «За развитие культуры малочисленных народов Севера» мевл посн мойләсы. Хәнты не Наталья Крюкова щи хәтлән «Заслуженный деятель культуры Хан-ты-Мансийского автономного округа – Юг-ры» немн мәсы, лўв Шәншвошн йис пурмәсәт шавиты хотн кәщая ар ол рәпитл. Ищимәщ мойлупсыйн Югра телерадиокомпанияйн рәпитты хә Виктор Журавлєв катлуптәсы. Лўв финно-угрәт олңҥан кинайт ләщәтман ар ол рәпитл. Округ дума депутат Татьяна Гоголева щи хәтлән округ кәщайн хәншум Почётной ишәкты непека мәсы.

Иса хуятәта, хуйтат округ ёмәңхәтл пурайн ишәксийт, мўң йм па хошум ясәңәт луплўв! Елды ищиты йма па тәса округ мир вәлупсы ймәлты щира рәпитаты.

Путәр хәншәс:
Надежда Рагимова

www.khanty-yasang.ru

Ханты йасэң вөнэлтэлэв

Ас потты тылэщ 15-мит хәтлән колледжән ханты йасэң вөнэлтэты студентәт «Лыләң сойәм» немпи һаврем вөнэлтэты тәхиәйа йәңхсәт. Тәм пүш «Дошкольное образование» специальность хува́т вөнэлтйәлты эвәт ханты моңш, вөнт войәт оләңән презентация па йунтәпсәт ләщәтсәт.

Сыры Карина Сорокина па Даша Кинямина һавремәта ханты моңш ай вой оләңән сөрханәл йасэңән ванәлтәсчән. Ши пәта дын пос хурасәп йоша ләмәтты кәт ай войңән йонтсәңән. Ши йүпийән Карина эвән моңшәл рүщ йасэңән па путәртсәлэ, вантэ, вош хәрийән вөлтйә һавремдан төп рүщ йасэңән путәртләт.

Акаң театр йүпийән Валерия Насекина па вөнт войәт оләңән презентация ванәлтәс, һавре-

мийәлан уша версәл, хутыса ин войдан ханты йасэңән алыщәлйәт. Щит йәтшәм йүпийән Кристина Найман һавремдал йунтты вохсәлэ.

Ши йүпийән һаврем вөнэлтэты не, методист не Майя Макарова па филологической наукайт кандидат не, һаврем вөнэлтэты не Ирина Молданова эвилән ләщәтәм верәл оләңән иңщәсәл.

Рефлексия йүпийән эвилән «Лыләң сойәм» тәхи ёха пөмәщипа лупсәт.

Даша Кинямина

Путәр хәншәс:
Ирина Молданова

Йис вәлупсәв ед тәты вәндтәты вәр

Тәм йисн нәмты питсы, муй щирн советской лаш пурайн велщи рәпитты оңитум айдат ёх вән хуятәт вәндтәсәт па нөтсәт. Ма щиремн, щит вера вулаң па мосты вәр.

Васы мәнты тыләщ юхи хәшум хәтлән Ёмвошн округ мир творчества хотн хәлмит пүш йис вәлупсы верәт ед тәты щира онлайн щирн немасыя «Наставничества ашкола» рәпитәс.

Округ культура верәт тәты департамент кәща не Маргарита Козлова вүща верәс:

» Ёмвош округ мир творчества хот рәпатнекәт ар ол йис вәлупсәв лавәлман арсыр мосты рәпатайт верләт. Щиты округ шуши мирәт Пүпи ашкола, нарәс йохәт верты па юнтты ашкола, ариты-якты тәхет па па тәхет тывсәт.

Щәлта кәща не округ творчества хотн рәпитты икета Анатолия Вадичупова, Алексея Решикова па Пётра Молданова ям рәпата пәта ишәкты непека́т мәс. М. Козлова округ «Реестр объектов нематериального этнокультурного достояния» тәхи кәща не иты

Культура верәт тәты вәндтйәлдәт

лупәс, юхи хәшум оләтн тәм немасыя ашколая аршәк культура рәпатнекәт пилтәщсәт, щи күтн велщи – Приволжской федеральной округ культура ёх.

Әхәт Россия мўвев луваттын культура рәпатнекәт айт тәсәт, хутыса дыв хушеда йис вәлупсы елды тәлы. Якутск вош эвәлт искусствоведения доктор не О. Добжанеская путәртәс, муй щирн дыв мўвел шуши мир арәт лавәлман тәйләт па айдат ёх щиты ариты вәндтәләт.

Москва хон вош эвәлт хәлум хуят путрәт тәсәт. Искусствоведения доктор не О. Пашина вәндтәс, муй щирн йис арәт, моңшәт па па утәт немасыя Реестр тәхия тәса

нух хәншты мош. Ясәң лерамтты учёной не Н. Котельникова рүщ мир әл путрәт, арәт, йис путрәт, моңшәт па па путрәт әкәтты вер оләңән ай тәс. Ясәң лерамтты учёной не В. Добровольская рүщ мир хәннехә шавиты вер оләңән путәртәс.

Йис вәлупсы лерамтты хә Д. Вайман Пермской мўвн вәлтйә арсыр мирәт йис пура эвәлт хәшум епләң ләтутәт оләңән путрәл лүңәтсәлэ.

Тәм «Наставничества ашкола» хуца вәндтйәлты рәпатнекәта немасыя рәпатайт мәсийт, щирн Ас потты тыләщ пурайн уша йил, муй щирн дыв щитәт версәт.

Путәр хәншәс:
Людмила Гурьева

Ван хәтлуптылаш олаңмит хәтәлн ванлтупсәтләшәттә «Югра-Экспо» хотн Ёмвошн «Йилуп ширн вошәң кәшәйт рәпитты» пәта научно-практической конференция пүншсы. Шимәш вер пәта шив арсыр тәхет эвәлт учёной хәйт па неңәт, наука ширәтн рәпитты па вошәң ашколаитн нявремәт вәнтәты ёх немасыя мирхота юхтыйлсәт.

Наука ширн вәлты вўтьшәләт

Ёмвош ашколаитн айшәк классәтн нявремәт вәнтәты неңәт мойләсыйт

Ияха әктәшум хәнне-хуятәт елпийн наука ширн верум мирхот Ёмвош кәшә ләңкәр хә Теодор Марютин пүншәс. Лўв путәртәс, тәм конференция – шит шең вулаң вер, вантә, тәта ий-ха вәйтантилләт арсыр вошәң кәшә ёх па наука хушә рәпитты хәннехуятәт. Кәшә ёхлўв вәйтантипсәт пураитн учёной, нявремәт вәнтәты па әл хәннехәйт пида путремәләт па арсыр йилуп нумсәтн юхәтлййт, муй ширн Ёмвошн мәнты вәлупсы верәт елды тәса ләшәттә рәхл.

Вантә, наука хушә арсыр ёх айтәлн әмәш верәт вәйтәләт. Ши тумпийн тәмхәтл верум вәйтантипсы шосн Ёмвош ашколаитн ар ол мәр нявремәт вәшкәтә вәнтәты хәйт-неңәт иштиты ишәкты питлййт, хуты лыв ймсыева айлат пухәт па эвет пида иса рәпитләт.

Тәмәш наука ширн верум мирхот кәт хәтл мәр мәнты питл. Ясңәл сухәнты кемн Теодор Марютин лупәс, ләдн наука ширн мирхота әктәшум хәннехәйт ймсыева па тўңширәңа ат рәпитсәт па Ёмвош хуятәт вәлупсы йма елды ат вәс.

Наука ширн верум мирхот пүншум юпийн вошәң ашколаитн рәпитты хәйт па неңәт кәшә ёхн ишәксыйт, муй ширн лыв «Наука в школе» рўш ширн верум кәсупсәтн хулыева вәшкәтә вәсәт па нух питсәт.

Ши кәсупсы кәт номинация ширн мәнәс. Олаңн Ёмвош ашколаитн айшәк классәтн рәпитты хәннехуятәт лыв кўтәлн кәссәт. Әхәт па вән классәт хушә нявремәт вәнтәты хәйт па неңәт иштиты лыв кўтәлн кәсупсәт йма ләшәтсәт.

Ши хәннехуятәт ишәкты непека́тн кәтлуптәтыя «Ёмвош научной тәхи» кәшәев Эмилия Плучевская немасыя вохсы.

Ёмвош ашколаитн айшәк классәтн нявремәт вәнтәты неңәт кўтн нух питсәт: О.В. Леоненко, В.Ф. Галеева, В.А. Назарова, Е.П. Яковенко.

Ши киньшә лыв кўтәлн хәлмиттәхия И.П. Вилкова юхтәс, кимит тәхи Н.Ю. Мингалёва холумтәс па олаң тәхия ши неңәт кўтн И.Ф. Кашицина вўс. Лыв хулыева рўш ширн «Наука в школе» кәсупсәтн нявремәт пида вәшкәтә рәпитсәт па ши пәта арсыр ишәкты непека́тн «Ёмвош научной тәхи» кәшәин Эмилия Плучевскаян тәмхәтл кәтлуптәсыйт.

Шәлдта па Ёмвош ашколаитн вәншәк классәтн нявремәт вәнтәты неңәт

муй хәйт кўтн шимәш хәннехәйт нух питсәт, шит Ю.П. Пережогина, В.П. Кугуй, О.С. Кузьменко, А.Г. Тинникова, Ю.В. Тимофеева, С.В. Карпова, С.С. Лаптева, В.В. Золотухин, Н.А. Мирюгина, О.А. Кельбер, Е.М. Скурихина, Л.Г. Пуртова, А.М. Шарыпов, Т.Н. Черепанова, О.Н. Жирова. Шиты вән классәтн рәпитты неңәт па хәйт кўтн хәлмит тәхия Ю.В. Чебыкина юхтәс, кимит тәхи П.Ю. Вывовщикова холумтәс па олаң тәхия ши хуятәт кўтн Т.А. Воробьёва вўс. Лыв иштиты тәмхәтл хулыева арсыр ишәкты непека́тн мәсыйт.

Хән Ёмвош ашколаитн рәпитты нявремәт вәнтәты хәйт-неңәт наука ширәтн айлат пухәт па эвет пида тәса арсыр верәт ләшәтсәт па ши пәта мойләсыйт, мўң «Ёмвош научной тәхи» кәшә не Эмилия Плучевская пида путәртсўв. Лўв лупәс, юхи хәшум олаң рўш ширн «Наука с детского сада» йилпа верум поступсәт пида елды рәпитты питсәт.

Вантә, тәм йисн хәтл мәр ай нявремәт лавәлты хотәта яңхты ай пухиет па эвиет иштиты наука верәта хушләт, әхәт нявремәт енумләт па университәтә аспирантура хушә елды сыр-сыр наукайң верәта кәтләсәт муй вәнтәтилләт.

Путәр хәншәс:
Владимир Енов

Мирхот оләңэн

Ван хәтлэп нувийән 5-мит хәтлән Ас-угорской институтән дистанционной конференция вәс. Ши мирхота ар хәннәхә хәншәм нәпәк китәс, ши күтән Йом вошән колледжән вөнәлтыйәлты эвәт иши путәр ләщитсәт па шив китсәл.

Тәм олән ши мирхотән ашколайән па колледжән вөнәлтыйәлты һавремәт пәта секция верса. Ши секция пәта студентәт Карина Сорокина, София Шесталова па Валерия Насекина путәр ләщитсәт, хутыса «Лыләң сойәм» нәмпи центра йәңхсәт па хәнты моңш акаң пида

һавремәта ванәлтәсәт.

Һаврем вөнәлтәты нә, Ас-угорской институтән рәпитты научной сотрудник Ирина Молданова эвәта һотты кем путәртәс, хутыса нәпәкәл ләщитты.

Вантә, хөн рәпитты вүша йухәтләт, щирән кеншәк питәл. Тәм вөдтәвән

Ирина Молданова па Карина Сорокина

хуты иса, муйсәр рәпата верлән, ши оләңән хәншты па путәртты мосәл.

Путәр хәншәс:
Ирина Молданова

Яңмит Лопаревской лүңтупсы

Х.М. Лопарев

Нижневартовск вош элты исторической наукайт доктор хә Валерий Валентинович Цыс Хрисанф Мефодиевич оләңән путәртәс, муйсәр нәпәкәт лүв хәншәс па муй щирн Россия мұв луваттыйн архивәтн щитәт кәншты мосл.

Валерий Валентинович ястәс:

» Хрисанф Мефодиевич мұң округевн яма вәйтла. Лүв йис пура верәт, округев мұв па Самарова вош мир оләңән ар нумсәң нәпәк хәншәс. Хрисанф Мефодиевич оләңән тәм йисн краевед

Ёмвошн ван хәтлуп тыләш 4-5-мит хәтлән округ киникайт лүңәтты хотн «Яңмит Лопаревской лүңтупсы» вән мирхот вәс. Щәта кәт секция рәпитсәңән. И тәхийн Хрисанф Лопарев па Самарова кәрт оләңән путәртсәт, кимит тәхийн Югра йис верәт оләңән ясәң вәс.

Валерий Константинович Белобородов киникайт хәншәс. Нижневартовской государственной университетн рәпитты наука ёх нумәс версәт – Хрисанф Мефодиевич наука верлаң оләңән вән проект ләщәтты. Тәмәш проектәв шеңк мосл, ләдн мир ямәс уша ат верләл, муйсәр наука нәпәкәт мұң Югра мұвевн вәлүм хұят хәншәс. Тәм проектәв Российской наукайт Академияйн верты эсәлсаюв.

Валерий Валентинович пида Нижневартовской университетн вәндтыйәлты кәт хуят па юхәтсәңән. Щит 1-мит курсән вәндтәты Сергей Александрович Чесноков, па кимит хәйл Дмитрий Васильевич Кременский. Лын Х.М. Лопарев наука верәт оләңән па хон мұвәт пеләк Италияйн, Францияйн,

Германияйн вәдты учёной ёх хәншум щирн нәпәкәт уша верләңән. Лыв яха тәм проектән па елды питләт рәпитты.

Елды Алексей Геннадьевич Мизин ясәң тәс. Лүв мұң округ пәльницаев хуши леккара рәпитл па путәр тәс, муйсәр йис арәт Самарова кәртән XIX-мит нәпәтн арисәт. Хрисанф Мефодиевич вәлмәл, пурайн сема питум мұвл, Самарова вошл оләңән вулаң киника хәншәс. Щәта ёх ши йисн ариюм арәт оләңән па хәншәс. Па мұв сұңәтн вәдты ёх щимәш арәт па арытәл. Лүв ястәс:

» Мұңева мосл йис арәт этнографической па федеральной архивәтн, фондәтн кәншты па мира етәлтәты. Ләдн йилпа енумты ёх йис арәт па путрәт ат вәйтләл.

Лидия Михайловна Завьялова, Ёмвошн Югра Государственной архив хуши рәпитты нә, Корепановәт рәт оләңән путәр лүңтәс. Лидия Михайловна тәм Корепановәт рәт лерәт оләңән йис архив нәпәкәт хұват схема верәс. Лүв ястәл:

» Иван Гаврилович Корепанов йис нәпәкәт хұват Зенково, Сухоруково, Базьяны кәртәтн Самаровской волостян Тобольской губернияйн рұш ёмәң хотәт омсәс. Иса вәлмәл хұват тәм верлаң верман вәс.

Елдытәм мирхотн па ар хуят ясәң тәсәт.

Путәр хәншәс:
Наталья Краснопеева

Ёмвошн Ас потты тылӑш 28-мит хӑтӑлн йис пурмӑсӑт шавиты «Торум Маа» музей хуши верантты па тӑсыева ёнтӑсты хӑнты нёңие олаңан – Антонина Васильевна Чупрова «Умелых рук мастерство» ванлтупсы вӑс. Тӑта вӑллӑт ар ол мӑр лӑв тӑсыева ёнтум пурмӑслад – пӑнтаң па хӑншийн ёнтум ёрнасӑт, щӑшкан сӑхӑт, сӑкӑң нирӑт, нӑй сӑх, ютлӑң вай па сыр-сыр пурмӑсӑт.

Тӑсыева верантты Тӑк кӑртӑң нёңие

Вӑйт дор тылӑш 23-мит хӑтлӑн 1959-мит олн Антонина Васильевна Сӑмӑтвош район Тӑк кӑртӑн сема питӑс. Лӑв ӑңкел-ашел хӑнты хуятӑңн Василий Иванович па Дарья Ильинична Нетинӑңн лапӑт няврём тайсаңн. Антонина – вӑнашӑк вӑлты эвие, ширн апшидал вантыйс па лавлӑс, ӑңкела нётӑс. Ашел хӑл па вӑнт вой велпӑслуман вӑс. Ӑңкиел па няврёмлад енмӑлман, верантман юлн вӑс.

Антонина нивл класс Тӑк кӑрт ӑшколайн етшуптумал юпийн Пулӑнавӑт воша ГПТУ хуши вӑнлтыылды мӑнӑс. Щи тӑхел етшуптумал юпийн «Судовой радиооператор» непек мушӑтӑс. Щӑлта Тӑпӑл воша рӑпитты щира китса. Азбука Морзе пишӑт щира телеграф хӑват тӑтӑң хопӑта ясӑң тӑс. Щӑта кӑт ол мӑр рӑпитӑс па юхлы

Пулӑнавӑт воша иши верлад ширн рӑпитты юхтӑс. Щӑлта нумӑс верӑс, щӑта культпросвет училищайн кӑт ол мӑр елды вӑнлтылӑс. Лӑв ястӑс:

» Училище етшуптумем юпийн Ненецкой округ Нарьян-Мар воша киникайт лӑңӑтты хотн рӑпитты китсаюм. Щӑта ма икия мӑнсум, немл Олег Петрович Чупров, лӑв сӑран ики. Тӑта кӑт няврёмӑладамн сема питсӑңн. Хӑн ӑңкиём кӑшаңа йис, мӑң Тӑк кӑрта вӑлты щира мӑнсӑв.

Антонина Васильевна, нӑң хӑн ёнтӑсты питсӑн?

» Ма ай пурайн ӑңкема ёрнаса па лытовӑта тӑп пӑнт ёнтсум. 1994-мит ол вӑш элты хӑншет ёнтты вӑянтсум. Мет олаң акань ёрнасӑта ай шовӑр пӑлӑт, васы кӑй хӑншет

ёнтсум. Ӑңкем ёнтум ёрнас хӑншет пелы вантман вӑнлтыылсум. Лӑв ястӑс, мӑтты, ма ёнтты ёрнас пӑнтлам вӑшӑт, нюр Петуш ашавем пӑнтӑт иты ёнттем. Ӑңкемн тандаюм, ай юлн ёнта, пӑхлум юлн ёнта. Лӑв иши вӑш пӑнтыет ёнтӑс. Ӑңкем щӑшкан сӑхл вӑлдем па ёнтум хӑншидал вошхилӑдам, па щи мурта сӑмема ӑмӑш. 1995-мит олн ай пухем ай няврёмӑт хӑтл мӑр тайты хота яңхӑс, щи пурайн ма лӑвела ёмӑңхӑтл кеши хӑнты ёрнас хӑншидал муйлӑлн ёнтсум. Пухиём ширн хурамӑң ёрнасн ёмӑңхӑтла яңхӑс. Щӑлта щи юпийн ма иса ай ёрнасӑт ёнтты питсум. Эви ёрнасӑт муй пух ёрнасӑт иса пухиём луваттыя ёнтсӑлдам, муйкем вӑнашӑка лӑв йил, ма ёнтты ёрнасдам па вӑнашӑк верлӑдам. Тӑхӑл ёрнасӑт мойлӑсдам, тӑхлӑт тынысдам.

Ин ёнтты ёрнасӑлн па щӑшкан сӑхлн, ма ванттемн, иса нӑң лӑваттӑна ёнтлӑлӑн?

» Иса мӑнема щи ёнтсум. Ютлаң вайт тыйлум, хӑншӑң сӑвум вайт па тыйлум, ин тӑм ванлтупсийн тӑта щи вӑллӑт. Мӑң хушева Тӑк кӑртӑн ютлаң вайт ӑн тайсайт, тӑп хӑншӑң сӑвум вай. Тӑта хӑншӑң сӑвум посӑт па вӑллӑт. Музей хуши вӑнлӑтты хӑрн ма вӑнлсум не хӑншӑң посӑт ёнтты. Щитдам ёнтмем мӑр тӑмӑш нумӑсн юхӑтсаюм. Ма ая вӑлдем пурайн нӑмлдем, аңкаңкем хуши щимӑш посӑт вантсум. Лӑв нянь кӑрӑл пӑңӑлн ма лоймем пурайн аңкаңкем ёшӑла щимӑш хӑншӑң посӑт лӑмӑтман вӑсӑт па кӑр лыпи элты нянь нух щи вӑл, тӑп нӑмлдем, ёшӑл тывелт-тухелт айлтыева щи тӑтьлялӑ. Аңкаңкем

А.В. Чупрова па лӑв ёнтум сухлӑ

Лӑв ёнтум не хӑншӑң посӑт

Лӑв тыюм сӑвум вейт

▲ А.В. Чупрова хул сух элты ёнтум туттаңат па шар пунты хир

▲ Лүв ёнтум ханты ёрнас па ухшам

▲ А.В. Чупрова па лүв ёнтум хә ёрнас

немл вәс Анастасия Васильевна Неттина (Шульгина). Лүв Шурышкарской район Мүв хот кәртән се-ма питәс.

Ёнтәстем пурайн ма йис хурәтн ёх дәмәтсухәт ймсыева вантлум па ши посн елды ёнтлүм. Тәк кәртәң ёх хуши па катра Пәкәр ёх (Вес әхты кәрт) хуши ай пух па не ёрнаслад ләңкәр юлдад хұват хәншийн ёнтман. Порәх хәншилад па мевд хәншилад и хураспет. Щирн ма щимәщ ёрнас па ёнтты питсум. Тәм ванлтупсыйн щиты ёнтум ай пух ёрнас вәд. Щәлта ма ши йис хурәт хұват уша версум, ёрнас пәнтәт ищи арсырн ёнтсайт, щирн ма ищиты ёнтты питсум. Аңкемн путәртсаюм, мәттыТәк кәрт ёх хә ёрнас лытовәт тәдаң телн хәншийн әнт ёнтсайт, тәп лытов нүм тәхел хәнши тайл.

Тәта ванлтупсыйн нәң ёнтум хул сух туттаңат вәдләт. Хулща нәң тәмәщ ёнтты пищ вәйтлән?

► Аңкем мәнема путәр-тыйс, хән лүв ая вәдмал

пурайн хул сух каш таймал. Мүңева лүв хул сух элты немәлт әнт ёнтәс, мүн Тәк ёха паннә сух элты ёнтум пурмәсәт тайты ән рәхәс. Тәта ванлтупсыйн ма ёнтум нюки вайдам вәдләт. Ая вәдмем пурайн нюки вайн ма па хәхәт-лисум. Ин тәм ёнтум вай-дам нух дәмәттемн ши мурта күрңәлама кеные па әмщәдыман ши шә-шидылум.

Мүн 2000-мит оләтн Анастасия Алексеевнайн тәкәң неңәт күлүпән әкәт-саюв. Щит Ираида Мака-рова – тәсыева сыр-сыр хәнты пурмәсәт ёнтәс-ты не, Зоя Абрамовна Новыхова – сәк кәрәтты сәмәң не, Галина Михай-ловна Курганова (Новыхова) – тунты элты арсыр пурмәсәт верты неңие, ма па сух нюр сәмәңа ёнтлүм. Щиты мүн ванкүтды йха ёнтәсты щира әктә-щийлсүв. Ши юпийн па кәртәң неңләв ищи мүн пеләва ёнтәсты питсәт. Ма 2002-мит олн вән мир-хота Сүмәтвоша ёнтум пурмәсдам пида йңхсум. Щәта па верантты хуятәт пида вәйтантыйлсум.

Антонина Васильевна

мүн округев хұват ар семинарәта йңхәс. Тә-хәл тәхетн вәндтыйс сыр-сыр пурмәс верты, тәхәл семинарәтн па лүв мир вәндләс. Щиты йис пурмәсәт шавиты «Торум Маа» музей хуши па ар пүш семинарәта юхтыләс. Әнтуп келәт пәркан элты сәвәс, ай няврем тунты онтуп ёнтәс, хурамәң хәншәң не посәт ёнтәс, сәвум хәншәң посәт тыйс. Йи семинарн лүв шар пунты хир хәншилад муйдалн ёх вәндләты щира юхтыләс. Тәм пурмәсәтәта ванлтупсыйн па вәд. Лүв ёнтум пурмәсәд «Торум Маа» музея шавиты щира вўсайт.

Ин тәм ванлтупсыйн мүнәва шеңк әмәщ вәс Антонина Васильевна тәсыева ёнтум хәнты пурмәсәт вантты. Лүв ши ястәл:

» **Ма ин хәнты пурмәсәт ёнтты питмем хәлүмьяң мултас тәда ши йис. Пур-мәсдам щиты тәсыева ёнтлүм, дәдн мәнем мир ещәлт едем ад вәс.**

Елена Новыхова, йис пурмәсәт тәса верты тә-

хийн рәпитты не, ястәл:

» **Антонина Васильевна – шеңк хурамәңа па тә-сыева ёнтәсты хуят. Лүв пурмәсәд иса художест-венно-экспертный совет хуши йма тайлайт. Ан-тонина Васильевна лүв ёш посл иты ар хуят ёнтәсты вәндтыйлды дәңхәләт. Ма ищи сәмем дәңхәл лүв элтәдә ёнтәсты пищәта вәндтыйлды. Щит шеңк йм, хән ёнтәсты мутрайт хуята мосләт. Кашәң ол кәт пүш тәм совета Ан-тонина Васильевна пух, эви ёрнас муй па вән хуят ёрнасәт ёнтәд. Щит шеңк йм. Лүв тәк ёх посн пурмәсәдә ёнтәд. Тәм йисн ёнтәсты хуят шимдә йис. Тәмәщ ванлтупсәт вәдтелн щит шеңк йм, тәта мүн верантты ёх па дыв хурасәң пурмәсәт вантлүв.**

Юхтум мойң хуятәт Ан-тонина Васильевная ар әмәщ ясәң путәртсәт. Тә-лаң ёшн, тәлаң күрн елды тумтака атвәс па ар хәнты пурмәс ат ёнтәс!

Путәр хәншәс:
Наталья Краснопеева

Российской Федерация рэт ясҥат елды тэты вер

Мирхота юхтум ханнехуят

Ван хэтлуп тылҥа 10-11-мит хэтлҥан Москва вошн «Языковая политика в Российской Федерации» немпи IX-мит ăктупсы вэс. Щи вэйтантупсы «Федеральное агентство по делам национальностей (ФАДН)» хуца рэпитты ăх лэҥатсат. Щата ăкмум мирев путартсат, муй вўрн Россия хуца рэт ясҥат лылаҥа хашуптаты па муй вўрн ши ясҥат карты шўҥкят мухты шавиман тайты.

Мўҥ Югра мўев эвэлт щата вэсат ханнехэ правайт вэньдыты тахи хуца кэҥа лэҥкэр не Ирина Лисютина, «Торум Маа» музей хуца рэпитты ими Раиса Решетникова, няврэмат ханты ясаҥа вэнтлэты ханнехэ Галина Лаптева, «Югра лылҥуптаты» ассоциация хуца вэлты айлат ăх Совет эвэлт Наталья Мултанова па Пётр Молданов, лын па ханты ясаҥан айкелат ăкатты па щитат ханшты-путартты щира рэпитты хуятҥан.

Пленарной ăктупсийн путар мәнэс, муй вўрн карты шўҥкят мухты ясаҥ хашуптаты, па муй пата кашаҥ ясаҥ шавиман тайты мосл. Тата мет олаҥ путар тайс ФАДН кэҥа лэҥкэр хэя вэлты ики

Станислав Бедкин. Лўв ясҥалн, тамхатл вэлупсийн иса мирев ясҥат лылаҥа тайты вер – щит и щирн мўҥ культура верев, кимат щирн па щит елды вэлты верев, талаҥа яма вэлты пищев. Мўҥ вэлэв, 2025-мит олн сыр-сыр мират ясҥат шавиман па лылаҥа тайты пата Президентэв «Об утверждении Основ государственной языковой политики Российской Федерации» поступсы непек еслас.

Мет вана тайты вер – щит ясҥат карты шўҥкятн шавиты вер. Ши кўтн па карты шўҥкятн щимаш вер верты пилда, мата тахийн Российской Федерация хуца вэлты мирев лэматлэты сухат хура верман вантты пиш вэлты пилт, щалта па

сыр-сыр пурмасат шив верлайт карты шўҥклўв сашмалтаты пата. Щирн лыв кашаҥ мирев йис пурмасат хурасуп йилуп пурмасат хуратн верты вэнтлэат. Щирн карты шўҥкят сашаҥа йилат па Россия хуца вэлты кашаҥ мир йис верат кашаҥ хуятн яма вэты пилда.

Ăктупсы мәнум хэтлэтн па и мирхот вэс – щит мўвтед шуши мир ясҥат яҥ ол тэты мирхот (2022–2032-мит олат). Щата арсыр верат олаҥан путартсат, ши кўтн государственной национальной политика лэҥатты верат 2036-мит ол вэнты па Российской Федерация ясҥат лылаҥа хашуптаты верат олаҥан. Па путар тайсат, муй вўрн ясаҥ тайты верат 2025-мит олн мәнсат. Мәнум

кат ол мэр 25 вэнтыйлты непекат пата оригинал-макетат верман вэллат, щит иса Россия хуца увас мўвэнтн вэлты увас мирев пата. Ши комитетта йилуп ăх пирисайт, щит Увас мўв, Сибирь па Дальний Восток шуши мират Ассоциация кэҥа хэ Александр Новыхов па Мурманской область кэҥа лэҥкэр ими Оксана Демченко.

ФАДН хуца ух тэты хэ Игорь Баринов ясаҥан, там ăктупсы – щит иса верат олаҥан путартты тахи, тата кэҥа ăхлўв, IT-компания хуятат, наука щира вэлты ханнехуятат па рэт ясаҥ пела саман ăх ийха ăкташман вэллат. Щимаш ăктупсы – вера мосты вер! Тамиты яха путартман лаварт суртат уша йилат, па калты пилт, муй вўрн елды ясҥат пилда рэпитты па ши ясҥат елды лылаҥа хашуптаты.

ФАДН хуца арсыр мир верат тэты тахи ух хэ Тимур Цыбиков ясаҥан, тамхатл мўвтел мирев ясҥат карты шўҥкята пунты пишатар щира мәнлэат. Тэх мирев ясҥат шив верты пата мосл ăкташты па путартты, муйсар пуквайтн ханшты, тэп ши юпийн тывл ши ясҥат карты шўҥкята мэступтаты. Па щата иса ясҥат верты па ши ясҥат рўш ясаҥа тулмаштаты. Щирн тэп карты шўҥклўв ши мирев ясҥат тайты пиллат па ши мирев путрат уша верты пиллат. Лўв ясҥалн, тамхатл вэн вер верман вэл, «Яндекс Переводчик» хуца вухаль ăх ясаҥ вэлты пилт. Щит увас ăхлўв, Сибирь па Дальний Восток

хуца вэлты мирев күтн «Яндекс» карты шўңката верум мет олаң ясаң. Там вухаль ёх мирев пела вантман па тахетн ёх ищи сонтумалдт па олңитлът лыв рэт ясңел ши карты шўңката мѣстуттаты. Ин ши карты шўңката ханты, юрн, чукотской па корякской ясңат верты олңитсѣт.

Ўктупсы мѣнум хѣтлѣтн «Ключевое слово» IX-мит Всероссийской общественной премия хуца нух питум мирев мой-лупсѣтн мѣсийт. 2025-мит олн там кѣсупсыя 250 хуят нѣпекѣт мийлѣсѣт, шит Российской Федерация 55 субъект эвѣлт ин па кѣт йилуп кѣсупсы верса – шит «Лучшие цифровые проекты» па «Лучший блог в сфере сохранения языков народов РФ». 2017-мит ол эвѣлт яма верум проектѣт кѣсупсѣт мухты вухн нѣтлѣйт, шиты ши кѣщайлўв ясңат шавиман тѣйты верѣт пѣла керлудман вѣлдѣт, мўвтел мирев ясңат елды тѣты пиш вѣл.

«Торум Маа» музей хуца научно-исследовательской па методической верѣт тѣты ими Раиса Решетникова тѣм ѳктупсы олаңан путѣртѣс:

» Мосл лупты, вантѣ, кашѣн хуят лѣнхѣл рѣт ясѣн нух алумты, лѣдн лўв вѣлупсѣдн ясѣл дылѣна ат вѣс. Па, вантѣ, кашѣн хуят путѣртѣс, муй ширн айлат ѣха рѣт ясѣн павѣтты, муй ширн верты, лѣдн айлат ѣх ясѣн ат тѣйсѣт. Катра пурайн ясѣнлўв хотѣн ѣхлўв хуца вѣсѣт, ин па вѣн вошѣта муй па кѣртѣта юхѣтлѣдн, айлат ѣхлўв ѣнқилѣл-ашилѣл, мосѣн, хѣнтѣт, тѣп дыв нѣвремѣт пѣла ѣн путѣртлѣт. Ширн ки муй вўрн там верѣтелды лѣщѣтты мосл, мўн ѣхлўв

рѣт ясѣнѣн ат путѣртсѣт. Мўнѣва шеңк ѣмѣщ вѣс тѣмхѣтлўша верты, Яндекс хуца вухаль ясѣн вѣл.

Елды па лўв путѣртѣс тѣм вѣйтантупсы олаңан. Лўв ясѣлн, тѣмѣщ арсыр мира, арсыр мўвѣт эвѣлт юхтум ѣх ещѣлт путѣртты ѳктупсѣт вера мослѣт. Муй вўрн рѣт ясѣнѣн хѣншты, муй вўрн нѣвремѣт ясѣна вѣнлѣтты, ши олаңан ясѣн тѣйты мирев пѣла путѣртты мосл. Ясѣн мухты мўн йис верѣт, йис вѣлупсѣт уша верлўв. Ясѣн тѣйты мирѣва мосл яма ясѣн тулмашѣтты па карты шўңката мѣстуттаты. Шит пѣта ай кѣртѣтн вѣлты ѣх пѣла путѣртты, дывѣла кѣн лўнѣтты тѣмѣщ пуквайтн муй па лѣвѣрт. Йилуп пуквайт ки верлѣйт, лѣвѣрт лўнѣтты питл. Кашѣн ясѣн тѣйты хуят ал па лѣнхѣл моньщ лўнѣтты, йис путрѣт, арѣт лўнѣтты. Шѣлта па лўв лупѣс хѣнты ясѣн карты шўңката верты олаңан, лўв ширѣлн, шѣта пуквайт кѣна верты мосл кашѣн хѣннѣхѣ лўнѣтты пѣта.

«Югория» хуца айкѣлѣт ѳкѣтты па путѣртты айлат хѣннѣхѣ Наталья Мултанова мет олаң пўш тѣмѣщ тахетн путѣр тѣйс. Лўв путѣртѣс, муй вўрн хѣнты мирев ясѣн лўв рѣпитты тѣхѣл мухты елды тѣты пиш вѣл. Путѣртѣс, муй вўрн радио хўват хѣнты ясѣнѣн мирев ещѣлт путѣртѣл. Шѣлта па хѣнты па вухаль ѣх ѣмѣнхѣтлѣт олаңан путрѣл мѣнѣс, па муй вўрн вѣнт кѣртѣта ѣнхѣл, муй олаңан хѣнтѣт пѣла путѣртѣл. Лўв ясѣлн, хѣнты айкѣлѣт ѳкѣтты па хѣншты мирев ищи ясѣн па йис вѣлупсы верѣт елды тѣлѣт. Хѣн дыв айкѣлѣт ѳкѣтман ѣнхлѣт, хѣнтѣт пѣла вѣйтантлѣт, ищимурт шѣта верты верѣта хушлѣйт, ѣх пѣла

Мирѣв мирхотн путѣртлѣт. П. Молданов вўнум хуѣрт

Натѣлья Мултанова мирхотн рѣпитл

Кѣщѣтты нѣпекн ѣш пос пундѣт

кѣслѣт, ѣх пѣла арилѣт, путѣртлѣт. Ёмѣнхѣтлѣта юхтум ѣх иты иса верѣт верлѣт. Лўв ясѣлн, тѣмиты вѣдман дыв вѣн вош хѣрѣтн хѣнты ясѣн, йис верѣт елды тѣты нѣтлѣт. Па лупѣс, йилпа йиты олн мўн округев хуца Россия луваттѣйин рѣт ясѣн вѣнлѣтты ѣх ѳктупсы питл.

Ўктупсы юпийн мирев па и пўш вана вўсѣл рѣт ясѣн дылѣна тѣйты вер.

Ин дывѣла яма кѣл, ясѣн дылѣна тѣйты вер – шит кѣн вер ѣнтѣ, тѣта мосл и ширн йис иты айтѣлн ѳнкет-ѣщѣт пѣла юдн путѣртты, кимѣт ширн па ясѣн карты шўңкѣтн шавиман тѣйты мосл, шѣлта па ши шўңкѣт мухты уша верты. Арсыр ясѣн – шит мўн Россия мўвев ѣр па ийѣха пилѣтѣтты пиш.

Путѣр хѣншѣс:
Пѣтр Молданов

Йис пура вўш эвэлт нөрүм мўвн юрн ёх вэлдәт. Щит Ямал мўв Приуральской районан вэлты ёх, дыв вўды лавәлман нөрүм хўват касәлдәт. Щәта вэлты не Анастасия Лаптандер пида тәм олн ма Пулңавәт вошн вәтаңа йисум. Лўв ши пурайн икел пида шив вўлең ёх ёмәңхәтла юхтылдәс.

Хоттел ёх

Анастасия юрн хоттел ёх хуца сема питәс. Аңкел-ашел – Иван Одмович па Клавдия Хасиковна Лаптандернән – нивл няврем енмәлсәңән. Аңкел «Материнская слава» мевл посн мәсы, тәм олн лўв 80 ода йис. Ашел хәлүм ол юхлы әнтәма йис. Пилңән 50-кәм ол Байдарацкой нөрүм хуца вўды лавәлман рәпитсәңән. Лын нявремәл щиты енмәлсәңән, ләлн дыв рәт нөрүм мўвел па рәт мир йис вәлупсы пелы сәмәңа ат вәсәт.

Анастасия икия юрн хәя мәнәс, щит Ефим Андреевич Лаптандер. Лўв иши нөрүм мўвн енмәс, аңкел-ашел вўды лавәлман рәпитсәңән. Пилңән интәм нйл няврем енмәлдәңән: Максим, Надежда, Даниил па Владимир. Нявремәңл иса юрн нявремәт иты тәл мәр Аксарка вошн интернатн вәлдәт па ашколайн вәндтыйлдәт, лўң пурая юхи нөрүм мўва юхтыйлдәт па аңкела-ашела вўды лавәлты па па иса верәтн нәтләт. Щиты дыв нумсәңа йилдәт па рәт мир йис вәлупсы ән юремәлдәт.

А.И. Лаптандер. Н. Рагимова верум хурңән

Нөрүмн вәлты не

Верләл олңән

Анастасия иса пурайн вўды таш пида касәлман вәл. Лупл, хуты мулты арат вўды тайлдәт, щит дывела тәрмәл. Лўв кашәң хәтл юрн дәмәтсүх ёнтман омәсл, нявремәл, икел – исәт юрн дәмәтсүхн яңхләт. Ши тумпи кашәң хәтл дәтут кавәртәл, юрн хотн мосты верәт верл, лўң па сўс пурайн воньшумутәт әкәтл. Кашәң ол товийн дыв Пулңавәт воша вўлең ёх ёмәңхәтла юхтыйлдәт. Ефим Андреевич вўлең әхәлн кәсупсийн кәсл. Анастасия Ивановна мойң ёх вўды әхәлн хәтәтләл. Лўв лупәс:

» Тәм ёмәңхәтлән мўң рәт ёхлўв

па дәхәслўв пида вәйтантийллўв. Тыв иса рәт ёхлўв юхтыйлдәт, тәта рўтьшәлўв. Тыв мўңева вўды әхәлн хәтл шәп мәнты мосл, ма и әхәлн мәнлүм, икел – па әхәлн. Ма ширемн, мет ям, хуты щимәщ ёмәңхәтләт вўлең ёх пәта дәщәтлүйт. Юрн ёхлўв пәта щит әмәщ кәсупсәт, дыв вўләтн сора хәхәлты вер па әр ванлтәлдәт. Тәта айлат ёх вән хуятәт пелы вантман енумләт па мосты верәта вәндтыйлдәт.

Мосл лупты, юрн ёх нөрүм мўвн ин вәнты йис щирн вәлдәт. Нявремәт вәна йитәлн вошәта вәлты ән мәнләт. Лыв аңкилал-ащиләл верләл еллы тәләт, нөрүм мўвн вўды лавәлман вәлдәт, ши тумпи шуши мирәт кәсупсәтн кәсләт, тынщәң тәхләт, әхәл шәпи навәрләт, әрашләт, хўва хәлүм пўш навәрләт, вўды әхәлн сора хәхәлдәт.

Пулңавәт вошн вўлең ёх ёмәңхәтлән вәлмемн юрн нявремәт пәда вантты мет әмәщ вәс, дыв иса молупшет па вейт дәмәтман яңхләт. Мет ай пушхиет юрн щирн верум әхләтн тәтләлүйт, иса юрн мир күтәлн рәт ясәңән путәртләт. Щиты юрн мир ясәң, йис верәт әнт юремәлүйт па еллы тәлүйт.

Анастасия Ивановна рәт ёхләл пида

Путәр хәншәс:

Надежда Рагимова

Далъ хӑрн мӑшмӑлтум хуятӑта нӑтты яӑхсӑӑн

Югра мӑвев кӑща Руслан Кухарук тӑм ол «Йис верӑт нӑмман тӑйты ол» нӑмн пунсӑлӑ. Лавӑрт олӑт мӑӑ мӑвевн, айлат ёх далӑ мӑнлӑт, юхи ӑнт юхтылӑт.

Россия мӑвев ӑр – щит мир, хӑннехуятӑт, хуятат ийха лавӑрт пурайн нӑтлӑт. Кашӑӑ вош па кӑрт ӑвӑлт щив нӑтупсы китлӑт. Волонтӑрӑт ищи мира нӑтман вӑлӑт.

Касум неӑиенӑн Арина Рандымова па Вера Захарова лӑӑӑн гуманитарной миссия хуваат Ростов воша яӑхсӑӑн, лӑдн госпитальн нӑтты.

Арина Анастасия Ивановна па Владислав Сергеевич Рандымовӑн хущи кимит нявремия вӑл. Лӑв 2001-мит олн Касум вошн сема питӑс, ӑшкола юпийн 2017-мит олн Нуви сӑӑхум воша политехнической колледжа ай нявремӑт вӑнтлӑтынӑвӑнлӑтлӑт мӑнӑс. Нӑл ол вӑнтлӑс, щӑлӑта Касум вошн пӑщта хотн рӑпитты питӑс. Юлн тӑм ӑвие ар лӑӑӑтл, хурамӑӑ хурӑт хӑншӑл. Вадим яйл ищи вӑна йис, рӑпитл.

Вера 1999-мит олн Касум вошн сема питӑс, ӑшкола етшупӑс, ӑцкел – Любовь Викторовна, ащел – Алексей Петрович Захаровӑн. Петр яйл, Россия мӑвевн специальной военной операция олӑтитум юпийн 2023-мит олн лӑдӑсты мӑнӑс.

Р.Н. Кухарук Югра мӑв волонтерӑт пилӑ

Вера икия мӑнӑс, Антон Захаров пилӑ хӑлум ай ӑвие нӑмӑлӑӑн – Амалия, Виктория па Полина. Лӑв хоттел ёхлӑл пилӑ юлн ӑцкел лавӑлсӑт.

Арина путӑртас:

» Мин Вера пилӑ нумас версумн, лӑдн нӑтты пӑта яӑхты мосл, Ёмвошн Гуманитарной добровольческой корпус сайт хуща заявка хӑншсумн. Минӑмна сора юллы хӑншсӑт, мин сонтумӑсӑв па Ёмвоша мӑнсумн. Ёмвошн ар хуят ӑкӑтӑсӑт па мӑӑ ийха еллы мӑнсӑв. Щӑта мӑӑ Ростов вош госпитальн рӑпитты питсӑв, арсыр отделенияйта мӑнсӑв, лӑдн мӑшӑӑ хуятӑта, лӑдӑсты ёха, тохтурӑта нӑтты. Мӑӑ сӑм мӑшитты па сосудисто-хирургической, нефрологической отделения хуща рӑпитсӑв. Лӑдӑсты ёха мӑшмӑлтум тӑхилӑл сухн ювӑртсумн, пуртӑнӑт мосты пурайн лӑӑӑтсумн, лӑтут палатая

А. Рандымова па В. Захарова округ кӑща хӑев Р. Кухарук пилӑ итӑх мӑшӑӑ хӑннехуятӑта тӑсмӑн. Солдатӑт мӑӑ пилӑва путӑртсӑт, хута вӑсӑт, муй тӑхия лӑдӑсты китылсыйт. Па арсыр мосты верӑт версум, кабинетн па палата хуща хотхӑрет лӑхӑтсумн. Мӑшӑӑ хӑйт па ай тохтурӑт мӑӑева арӑм хошум ясӑӑт путӑртсӑт.

Лӑӑӑн Югра мӑвев кӑща хӑ Руслан Николаевич ищи щив юхтылӑс, солдатӑт па мӑӑ, волонтерӑт, пилӑ вӑйтӑнтлӑс. Вӑйтӑнтупсы пурайн лӑв мӑӑева ям

ясӑӑт, пӑмӑщипа ясӑӑт лупӑс, иньӑсӑс па вантӑс, муй лӑдӑсты хуятӑта мосл па муйсӑр вӑлупсы госпитальн.

Арина па Вера неӑиенӑн, мӑӑ нынана вӑн пӑмӑщипа луплӑв, ям ясӑӑт китлӑв, нын ям верлӑн еллы ат мӑнлӑт.

Путӑр хӑншӑс:
Светлана Рандымова

Нявремат пата путрат ханшаль

А.А. Лосева. В. Енов верум хур

Мет олаң хәтләнән киникайт ханшты хәйт па неңәт Ёмовшн вәсәт па рәпитсәт. Ши вер юпийн ар пеләк поэтәт па писателәт Нефтеюганск па Сәрханл вошңән вандтәты тәтыясыт. Ма иши ши хәннехәйт күтәтн вәсум па айкел әкәтсум.

Имудтыйн Коми мўв эвәлт юхтум путрат ханшты не Анастасия Александровна Лосева пида вәйтантайлдсум па лүвел иньшәссем, мәта тәхи эвәлт лүв вәл па муйсәр непекәт елды ханшәл.

Анастасия, мәта тәхи эвәлт юхәтсән?

► Тәм Югра мўва Коми мўв Сыктывкар вош эвәлт юхәтсум. «Сыктывкар» мўң рәт ясцев эвәлт, рўщ ясаңа ки тулмаштәты, щит Сысола юхан хуца омәсты вош. Ма Удорской район Чупрово кәртән сема питсум. Ши тәхи иса Архангельской область мўв пўңәлн вәл. Ащем, вантә, рўщ ики, ши пата ма рўщ эвия нәл ола питты вәнты лўңтәссум. Әхәт әңкем-ащем сәран әх вәлты кәрта касәлсәңән. Ши вўш эвәлт ма иса сәран ясаңән удорской путрупсы щиремн путәртты, ханшты па лўңәтты питсум. Мўң Коми мўвн иши, нын итана, арсыр путрупсы щирәттәйлүв. Ши киньша шеңк ләңхаты ки питләң, ищипа па тәхетн вәлты сәран әх путрәт уша верләң. Ма әңкем иши сәран, лүв вәлты-холты щирн Чупрово кәртәң хәннехуятәт рўтышәты хотн кәща неңа рәпитәс. Тәта мосванән пенсияя мәнәс па юдн тайты хотәң верләл пида вулкемәл па мўңева нәтл.

Ай тәхет потты тыләщ 29-мит хәтл вўш эвәлт па Ас потты тыләщ олаңмит хәтл вәнты Югра мўв округев луваттыйн Россия хон пеләк арсыр мўвәт эвәлт юхтум Финно-угорской мир писателәт вәйтантаупсы мәнәс.

Мәта тәхийн па муйсәр рәпата щирәт елды вәндтәйлсән?

Сыры ма Чупрово кәртәң яртыяңмит ашколайн вәндтәйлсум, щит 2006-мит олд етшуптәсем. Әхәт Вашгорт күтуп ашколайн 10-11-мит классңән хуши елды вәндтәйлты верем па олдитсум. Щәлдта 2013-мит олд вўш эвәлт Сыктывкар вош государственной университетн «журналистика» щирн вәндтәйлсум.

Олаң пураитн Сыктывкар вошәң «Прогород» газета хуца вәсум па рәпитсум, хута арсыр айкеләт иса рўщ ясаңән ханшсум. Еша әхәт мўң Удорской район газетаевн рәпата мушәтсум, хута ар пеләк айкел тәса сәран ясаңән ханшсүв. Еша вәс Ухта воша мәнсум, хута «Ухта» па «Прогород Ухта» газетайңән хуца айкеләт ханшман рәпитсум.

Ши киньша ушн-сашн юхәтсыюм, айкел – щит айкел, па мәнәма иши мулты щирн елды вәлты-холты щирлам ләшәтты мосл. Щитемн ма 2018-мит олд рәт мўвема Сыктывдинской район Шошка кәрта юхәтсум.

Ин ма Шошка кәртән киникайт лўңәтты хотн библиотекея рәпитлум. Мўң киника мәты хотәв Сыктывкар вошәң централизованной библиотечной тәхия лўңтәсман вәл. Киникайт лўңәтты хотәва күш айлат па күш вән хуятәт иса юхтәйлдәт.

Нәң ән лупсән, муйсәр верәт олаңән нәң ай путәрләң хәншләң?

► Ма ай путәрләмн арсыр әмәщ путрәт па моньшәт ай нявремәта хәншлүм.

Ши пата Коми мўвев журналәт хуца, щит «Бикийн» («Искорка») па Йолога («Эхо»), «Радуга» непекн иши әмәщ путрәт нявремәт пата верлүм.

Щәлдта хәшум олд ма Россия мўв-тел мир кәсупсыя «Языковая арт-резиденция» тәхия питсум. Щив Камчатка, Ямал, Чувашия, Марий

Эл, Башкирия мўвәта, Благовещенск, Оренбург, Новосибирск вошәт эвәлт хәннехуятәт юхтәйлдәт.

Анастасия, алпа, мулты тәс путәр мўңева ин путәртты веритләң?

► Тәта мосванән ма щимәщ путәр шәпие хәншсум, ин тўңщирәңа уша вераты:

«Мўң мирев хәннехуятәт лупләт, хути ай пураята нын немудты ишн юхәтты ән веритләты. Ма па ши верәта ән эвәлдлүм. Ши киньша ма хушәма, хән ма эвем сема питәс, ма мәтты кимит пўш ай пура олдама юхәтсум. Имудтыйн ай эвиём пида вәнта мәнсумн вантты, муй щирн лыптәт муй юхәт енумдәт.

Ши киньша лыпәт муштәлман па лүв ләпәлн ил омәслүмн вантты, хути ин лүв енумл па муй щирн авәл! Щәлдта мулты хумәлхие муштәлман па тынәң кев хушапа лүвел хәнәтлүмн, вантлүмн, муй ити лүв тывелт-тухелт сора яңхәл. Әхәт па ши хумәлха лүв щирәлн вәлты елды есәлдлүмн».

Ма ши вер олаңән нынана лупты вўтышәлүм, хән не хуца няврем сема питл, лүв иса мўң вәлты-холты щирев пелә па щирн вантәл, мәтты ки, лүв йилпа ай няврем хурасәңа йил. Щимәщ вулаң верәт олаңән ма ай путәрләм хуца ин тәмхәтл вәнты ши хәншлүм. Ма нәмәстемн, хәншум путәрләм ищипа арсыр финно-угорской мир хәннехуятәта елды мосмитләт.

Юхи хәшум пураин веритлүм лупты, тәмәщ Финно-угорской писателәт вәйтантаупсәт мўңева шеңк мосләт. Ши унтасн мўң арсыр йилуп путрәт тәса па тўңщирәңа елды хәншты веритлүв па ушәң-сашәң әх пида вәйтантайлдүв!

Путәр хәншәс:
Владимир Енов

Ма вэлупсѐм нюр щӑшкан

Щимӑщ нѐм ванлтупсы тӑйс, мӑта ут Сӑмӑтвош район Саранпауль кӑртӑң ими Галина Семѐновна Вокуева верӑс. Щит ван хӑтлуп тылӑщ 6-мит хӑтлӑн «Хӑншты хӑннѐхѐ» вер ӑхтыйн округ мир творчества хотн Ёмвош округев 95 ол постӑты щира лӑщӑтман вӑс.

Ванлтупсы пурайн

Мойӑ нѐ ванлтупсӑн ѐнтум хурдал, хот пурмӑсӑт па па утӑт ванлтӑс.

Етнхот тӑты кӑтӑң, щит «Ёмвош ѐх» ариты тӑхи кӑща нѐ Фаина Иштимирова па округ мир творчества хотн шуши мир культура тӑхи кӑща нѐ Марина Проняева, тӑм мойӑ нѐ олаӑңан путӑртсӑңан:

» Галина Семѐновна эви опращнѐмл Рудакова вӑс. Лӑв Сӑмӑтвош район Саранпауль кӑртӑн сема питӑс. Ӑшколайн Югра мӑвев вӑтаӑ спортсмен хӑ Андрей Яковлевич Хатанев хушса тӑса ванлтылӑс. Ӑхӑт Ёмвош педучилищӑин ванлтыйдмалн волейболн тӑса юнтӑс па кӑсӑс. Щи тумпи якты вер пелы сӑмӑна вӑс, щирн педучилищӑин айлат ѐх пилӑ

округев хӑваттыйн етнхот альман яӑхӑс.

1974-мит олн айлат нѐпекӑң нѐ рӑт Саранпауль кӑртӑла кӑрлӑс, тӑта яӑ ол хӑтл мӑр нявремӑт тӑйты хотн рӑпитӑс, елды тӑм хот 8 ол кӑщӑя вӑс. 1980-мит олн Тӑпӑл вошн Д.И. Менделеев нѐмпи пединститут етшуптӑс па 18 ол Саранпауль кӑртӑң нявремӑт математикая ванлтӑс.

Ипӑлӑң щи олӑтн кӑлуп хушса вӑн хуятӑт па нявремӑт пӑта якты тӑхи лӑщӑтӑс. Щи тумпи Галина Семѐновна ариты тӑхийн арийс. Щиты культура рӑпатнекӑт вӑлды тӑйты ѐха якты-ариты хотӑт альман яӑхсӑт.

Галина икеӑа ювмалн елды нявремӑдал пилӑ хоттел ѐх ансамбль верӑс, арсыр кӑсупсӑтн кӑсман нух питылӑс.

Г.С. Вокуева лӑв олӑӑлн путӑртӑл

Мойӑ ѐх Г.С. Вокуева пилӑ путӑртлӑт

2005 – 2008-мит олӑтн Галина Вокуева Саранпауль кӑрт депутата вӑс. 2012-мит олн «Менеджмент организации» вера ванлтылӑс.

Нявремӑдал ѐнумсӑт, нѐпекӑна йисӑт, арсыр вошӑта вӑлты па рӑпитты мӑнсӑт. Лыв таклӑла лӑвела мӑрема йис, щирн ям арат ол юхды Ёмвоша каслӑс.

Ар ол Саранпауль па Кев пӑӑӑлн вӑлмалн Галина Семѐновна кашӑң хӑтл хурамӑң мӑв пелы вантӑс, увӑс шуши мир олаӑңан нӑмӑсӑс, муйсӑр ӑрӑң па сӑмӑң хуятӑт. Щи нумсӑт эвӑлт хурамӑң хурӑт муй па хот хурамтӑты щира арсыр пурмӑсӑт ѐнтты па тыйты питӑс. Щитӑт тӑм ванлтупсыйн вантсӑв.

Надежда Рокина ушхӑль арӑт арисӑңан. «Ёмвош ѐх» тӑхи имет ищи хурамӑң Югра мӑвев олӑңан ар арисӑт.

Тӑм етнхот пурайн лӑв хилдылал ищи лӑңтарӑт лӑӑӑтсӑт, арӑт арисӑт. Ева хилӑӑӑл лӑв якӑл яксӑлӑ – мойӑ ѐха шеӑк мӑстӑс.

Мойӑ ѐх Галина Вокуева тӑмхӑтл ар хошум ясӑӑт лупсӑт. «Хӑншты хӑннѐхѐ» вер ӑхтыйн верум пурмӑсӑл вантман пӑта округ мир творчества хот кӑща нѐ Елена Исламуратова лӑвела вӑн пӑмашипа ясӑң ястӑс. Щи тумпи лупӑс, лӑлн лӑв елды ишмӑщ хурамӑң хурӑт па пурмӑсӑт ат верӑс!

Хурамӑң довӑт хурӑта ѐнтӑс

Тӑмхӑтл мойӑ ими пӑта Марина Неттина па

Фаина Иштимирова
Хӑнты ясӑӑа тулмащӑтӑс:
Людмила Гурьева

Ай тохтур

▲ Р.И. Хозяинова

Руфина Ивановна Хозяинова сема питӓс 1929-мит олн Тюли немуп кӓртиенӓн Ханты-Мансийской районӓн. Ӑңкел Любовь Корниловна рӓпитӓс колхозн арсыр рӓпатӓйтӓн. Турн сӓврылӓс, дов ӓхӓлн тӓт юх тӓл-ляс па иса пурӓйн ӓвиела нӓ-тӓс. Ӑщел Иван Константинович Тюли колхозн кӓщӓя вӓс, рӓпитӓс

Ханты-Мансийскӓйн луваттӓл ай па лӓл нӓңие вӓл. Лӓв йма вӓды вошн вӓлты иметн па кашӓң хуят лӓвела вӓщӓ ясӓң лупл. Руфина Ивановна имет пила вӓйтӓнтыйлталн иньщӓсл, хутыса вӓл па ӓнумл ма пухиӓм муй па ӓвиӓм?

пиркашека. Лӓл тывум олн ар-мияя манӓс. Щи вӓш ӓвӓлт иса ин тӓм хӓтл вӓнта хулт пӓла вӓшӓс. Любовь Корниловна атӓлт хӓлум ӓви ӓнмӓлтӓс па лывел сӓмлӓл лӓңхаты тӓхета вӓнлтӓслӓ. Щи кӓш вӓс шӓңк лавӓрт, лӓв хонӓӓлн йм хуятт вӓсӓт па нӓтсӓт арсыр верӓтн. Руфа лӓл олӓтн ӓшколайн вӓнлтылӓс, 1946-мит ол вӓш ӓвӓлт 1949-мит ол вӓнта фельдшерско-акушерской ӓшколайн Ханты-Мансийскӓйн вӓнлтылӓс. Щи юпийн Касум совета тохтура рӓпитты китса. Хӓт ол мӓр Помут кӓртӓн рӓпитӓс. Щӓта рӓпитум олдал Руфина Ивановна лӓнӓтлӓллӓ мет йм олӓта. Тӓта лӓв вӓйтӓнтӓс сӓмӓла нявлӓк хӓнтӓт пила. Лыв пилада вӓлӓң тӓщӓт хӓват ай тохтур ӓвие каслӓсыйс. Щи хӓнтӓтн лӓв ӓльщӓсы ай тохтура. Ӑңкел щи мӓр пекарнийн нянӓ верман рӓпитӓс. Любовь Корниловна лупл: «Хӓнты мир хуят пӓла шӓңк сӓмӓңӓт, нур ки ӓн вӓрлӓн, ӓлӓң килтӓнӓн ов ким пӓлӓка лӓкӓтн, вӓсӓтн тӓхӓртем па хӓлӓ ӓнӓтн омсӓлдем».

Ӑви па ӓңки йи ясӓңӓн нӓхумсӓңӓн,

мӓтты хӓнтӓт кӓтн рӓтна иты вӓсӓң. Ӑхӓт Р.И. Хозяинова Тӓтлейм кӓртӓн ӓша рӓпитӓс па щи юпийн ар ол пенсияя питмӓл вӓнта ай нявремӓт сема питты хотн Ханты-Мансийскӓйн рӓпитӓс. Лӓвела шӓңк ӓмӓщ па амтӓң вӓс, хӓн ӓшӓӓлн велщи сема питум ай нявремие кӓтлӓс. Йма па тӓса ар ол рӓпитмӓл пӓта Руфина Ивановна Хозяинова «Отличник здравоохранения» немн мӓсы. «Труд ветеран» медальн мевлӓл постӓсы.

Ин лӓв щикӓш пенсияя питман вӓл, рома омӓсты ӓнт пӓкӓл. Юлн ай хилыела ӓнмӓлты нявремӓла-ла нӓтл па детской санаторийн мӓшӓң нявремӓт хуца рӓпитл.

Ин тӓм хӓтлӓтн Руфина Иванова сема питум хӓтлӓл питл. Мӓң лӓвела лӓңхӓлӓв тӓлаң ӓш па тӓлаң кӓр, хӓв нӓпӓт тӓлаңа, йма вӓлты.

Е. Рандымова

«Ленин пӓнт хӓват»
газета, №34(2241),

25-мит август, 1990-мит ол

75 тӓла йис

Марфа Дмитриевна нюр ӓңкел хурасуп, лӓв шӓңк сӓмӓң мир пӓды, мосӓң щиты вӓлмӓл пӓты щи лӓв нӓтӓс нявремӓт ӓнмӓлты. Мосл лупты, лӓв ӓнмӓлтӓс нӓл няврем, щит лӓв хилнӓӓл Галя Немысова, орт-нӓӓл Аля Лельхова па кӓт Ярлин нявремӓң, Ваня па Толя. Тӓм нявремӓт ин хӓл вӓна йисӓт, вӓн пелкӓл хулыева щемьяӓӓ йисӓт, нявремӓңа. Лыв ӓнт юремӓлӓл лывел ӓнмӓлтум имел Марфа Дмитриевна Немысова.

10-мит апрельн тӓм хӓнты ими Марфа Дмитриевна Немысова 75 тӓла йил. Вӓлупсы кен ӓнтӓм вӓс. 1941-мит олн икел Вудаң Отечественной дала тӓсы. Па щӓлта юхи ӓнт юхтӓс щи пурӓйн лӓв хӓлум няврем пила хӓщӓс. Ӑвел па пухӓл ӓнмӓлтӓс. Ӑвел Нина Ивановна Немысова ар ол рӓпитӓс Октябрьской районӓн Киров немуп колхозн зоотехника, ин лӓв иса пенсия вӓты лувата йис.

М.Д. Немысова сӓмӓң тӓс юл ӓнт-ты, тӓс хӓнты пурмӓсӓт верты. Лӓв хошӓл тӓс пурка ӓнтты, тӓс пун верты па ӓңӓтты. Ар пӓш ар хуята Поднавӓт кӓртӓн лӓв вухсар сух тӓнлӓлӓс. Тӓм пуляӓ лӓв Галя хилнӓӓл пила вӓл, ош тӓйлӓңӓн. Гӓляйл питы вухсар ӓнмӓлты тӓхийн рӓпитл. Тӓм хӓтлӓн Марфа Дмитриевна китлӓт вӓщӓ ясӓң,

па лӓв хилнӓла ар тӓхи ӓвӓлт. Лыв лӓңхӓлӓт лӓвела тӓлаңа па йма вӓлты, йм нумӓсн па тӓса ӓщӓлты сема питӓм хӓтлӓл, тӓлаң ӓш, тӓлаң кӓр. Еллы па хӓв вӓла.

Т. Себурова

«Хӓнты ясӓң» газета, №14(2263),
6-мит апрель, 1991-мит ол

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№24 (3684), 18.12.2025

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры

Издатель
Департамент внутренней
политики
ХМАО-Югры

Редакция

ВРИО
главного редактора –
Рагимова Н.В.

Телефон (3467) 33-17-52 (д.502)

Ответственный секретарь –
Вах Н.И.

Телефон (3467) 33-17-52 (д.503)

Адрес редакции и издателя:

628011, г. Ханты-Мансийск,
ул. Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52 (д.510)

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Печатный Мир г. Сургут»,
ул. Маяковского, 14.

Индексы **04393, 54393**

Тираж **2166** экз.

Заказ **5297**

Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в
сфере связи,
информационных технологий
и массовых коммуникаций по

Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

12+

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов публикаций
не обязательно отражает
точку зрения редакции.